

Sygn. akt IV CSK 613/18

POSTANOWIENIE

Dnia 26 czerwca 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Anna Owczarek

w sprawie z powództwa S. S., [...] przeciwko Skarbowi Państwa - Nadleśnictwu P.
o uzgodnienie treści księgi wieczystej z rzeczywistym stanem prawnym,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 26 czerwca 2019 r.,
na skutek skargi kasacyjnej powoda S. S.
od wyroku Sądu Okręgowego w S.
z dnia 6 grudnia 2017 r., sygn. akt IV Ca [...],

- 1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2) oddala wniosek Skarbu Państwa - Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej o zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Powód S. S. złożył skargę kasacyjną od wyroku Sądu Okręgowego w S. z dnia 6 grudnia 2017 r., którym zmieniono wyrok Sądu Rejonowego w C. z dnia 30 marca 2017 r., uwzględniającego powództwo o uzgodnienie treści księgi wieczystej z rzeczywistym stanem prawnym.

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Przez istotne zagadnienie prawne, o którym mowa w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., należy rozumieć problem o charakterze prawnym, powstały na tle konkretnego przepisu prawa, mający charakter rzeczywisty w tym znaczeniu, że jego rozwiązanie stwarza realne i poważne trudności. Problem ten musi mieć charakter uniwersalny, tzn. jego rozwiązanie powinno służyć rozstrzygnięciu innych podobnych spraw. Jednocześnie, chodzi o problem, którego wyjaśnienie byłoby konieczne dla rozstrzygnięcia danej sprawy, a więc pozostający w związku z podstawami skargi, wiążącym Sąd Najwyższy, a ustalonym przez sąd drugiej instancji, stanem faktycznym sprawy (art. 398¹³ § 2 k.p.c.) oraz w związku z podstawą prawną zaskarżonego wyroku (por. postanowienia: z dnia 21 maja 2013 r., IV CSK 53/13, nie publ. oraz z dnia 3 lutego 2012 r. II UK 271/11, nie publ.).

Natomiast przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, z uwagi na potrzebę wykładni przepisów prawa wymaga od skarżącego wskazania, które przepisy mają być poddane wykładni Sądu Najwyższego. Konieczny jest również opis wątpliwości związanych z wykładnią powołanych przepisów, polegający na zarysowaniu możliwych sposobów jej dokonania, wskazaniu argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen prawnych, a także przedstawieniu własnej propozycji interpretacyjnej. W przypadku powoływania się na rozbieżności w orzecznictwie należy również, choćby przykładowo, wskazać orzeczenia, w których ten sam przepis prawa byłby odmiennie wykładany (zob. m.in. postanowienie Sądu

Najwyższego z dnia 18 października 2016 r., I UK 466/15; z dnia 27 listopada 2015 r., IV CSK 330/15 - nie publ.), przy czym nie chodzi tu o rozbieżności w wykładni pomiędzy sądem pierwszej i drugiej instancji, które orzekały w danej sprawie (zob. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 20 lutego 2014 r., IV CSK 505/13, nie publ.). Jeżeli jednak Sąd Najwyższy zajął już stanowisko w kwestii wykładni powołanych przepisów i wyraził swój pogląd we wcześniejszych orzeczeniach, a nie zachodzą żadne okoliczności uzasadniające zmianę tego poglądu, brak jest interesu publicznego w przyjęciu takiej skargi (zob. np. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 21 marca 2014 r., II UK 515/13; z dnia 16 lipca 2013 r., II UK 142/13 - nie publ.).

W sprawie niniejszej skarżący przedstawił zagadnienie prawne: *Czy w okresie poprzedzającym wejście w życie ustawy z dnia 12 marca 1958 r. o sprzedaży nieruchomości Państwowego Funduszu Ziemi, co nastąpiło w dniu 5 kwietnia 1958 r., istniał stan siły wyższej jako niezależny od właściciela, wywołany uwarunkowaniami politycznymi, obiektywny oraz o powszechnym zasięgu oddziaływania stan niemożności skutecznego dochodzenia na drodze prawnej wydania nieruchomości przed sądami polskimi.*

Skarżący podniósł również, że powyższa kwestia wywołuje rozbieżności w judykaturze Sądu Najwyższego, na czego dowód przytoczył szereg orzeczeń.

Powyższe uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej nie spełnia wymagań stawianych na gruncie art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c. W orzecznictwie Sądu Najwyższego jednoznacznie przyjęto bowiem, że istnienie siły wyższej jako przeszkody w dochodzeniu przez właściciela zwrotu nieruchomości bezprawnie zajętej przez Państwo w okresie działań nacjonalizacyjnych po drugiej wojnie światowej można przyjąć wtedy, gdy wykazane zostanie, że właściciel ze względu na swoją indywidualną sytuację lub przynależność do określonej grupy społecznej, nie mógł, obiektywnie rzecz oceniając, liczyć na skuteczność dochodzenia roszczeń przez czas istnienia PRL lub przez jakiś okres. Dla wykazania tej okoliczności nie wystarczy samo subiektywne przeświadczenie uprawnionego, że w tym okresie bezcelowe było podejmowanie jakichkolwiek tego rodzaju kroków (zob. m.in. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 30 października 2008 r.,

II CSK 241/08, OSNC-ZD 2010, nr 2, poz. 1; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 grudnia 2014 r., III CSK 42/14, nie publ.). Przyjęcie, że sytuacja polityczna panująca w Polsce przed 1989 r. była obiektywną przeszkodą uniemożliwiającą dochodzenie roszczeń podlega każdorazowej ocenie okoliczności faktycznych związanych z sytuacją danego podmiotu prawa. Wskazane przez skarżącego rozbieżności orzecznicze wynikały zatem z odmienności stanów faktycznych w rozpoznawanych sprawach i nie odnosiły się do problemu prawnego wiążącego się z wykładnią przepisów prawa. Z tej przyczyny przedstawiony problem nie spełnia wymagań stawianych istotnemu zagadnieniu prawnemu ani nie świadczy o występowaniu rozbieżności w wykładni przepisów prawa.

Na marginesie należy zwrócić uwagę na treść uchwały Sądu Najwyższego z dnia 15 kwietnia 2015 r., III CZP 82/14, OSNC 2015, nr 11, poz. 126, odnoszącej się do problematyki obowiązywania określonych przepisów prawa uchwalonego w PRL jako możliwej obiektywnie istniejącej siły wyższej.

Z tych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 1 i 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi do rozpoznania.

aj

[aw]